

‘VEILIG, VOORDELIG, VERLEIDELIJK, VOLLEDIG’

MEMORANDUM LOKALE VERKIEZINGEN 2024

CONTACTGEGEVENS FIETSERSBOND LOKEREN

P/A INGE SMOLDERS (VOORZITTER)
WARD DE BOCKSTRAAT 33 - 9160 LOKEREN
0479 04 47 86

LOKEREN@FIETSERSBOND.BE

WWW.FIETSERSBOND.BE/LOKEREN
WWW.FACEBOOK.COM/FIETSERSBONDLOKEREN

INHOUD

Waarom we een memorandum schrijven	3
Onze adviezen in vijf speerpunten	4
Ontwikkel een ambitieuze, overkoepelende, geïntegreerde stap- en fietsvisie	5
Gebruik de stap- en fietsvisie als vaste 'toetssteen'	6
Geef de stappers en fietsers de ruimte die ze nodig hebben	7
Betrek de inwoners tijdig en actief in het mobiliteitsverhaal	9
Neem ook het sociale aspect van het fietsen ter harte	10
Inspiratiemateriaal om concreet mee aan de slag te gaan	11

Onder de noemer *'VéLokeren - Iedereen op de fiets'* nam Stad Lokeren de voorbije jaren diverse initiatieven om onze gemeente fietsvriendelijker te maken. Denk aan de uitbreiding van de zone 30, de introductie van enkele 'fietsstraten' en het uitrollen van een systeem van fietstrommels.

De geleverde inspanningen leveren hun vruchten af. Zo is de 'rode fietsbrug' over de Durme met ruim 2.500 fietsers per dag uitgegroeid tot het drukste fiets-telpunt langs de Oost-Vlaamse fietssnelwegen.

Maar er is ruimte voor verbetering.

Met dit memorandum reikt Fietsersbond Lokeren handvaten en suggesties aan om de ambitie van Lokeren als 'wandel- en fiets hoofdstad' ten volle waar te maken. We doen dat met vooral de functionele stapper en fietser in het achterhoofd. En met de overtuiging dat een sterk stap- en fietsbeleid een positieve impact heeft op tal van levensdomeinen. Want meer stappers en fietsers, dat betekent:

- Fittere en dus lichamelijk gezondere inwoners
- Meer ontspannen en dus mentaal gezondere inwoners
- Een betere luchtkwaliteit
- Minder geluidsoverlast
- Minder files
- Minder parkeerdruk
- Meer leefbare woonbuurten
- Een rustiger stadscentrum, waar het aangenaam flaneren is

ONZE ADVIEZEN IN VIJF SPEERPUNTEN

Fietsersbond Lokeren focust in haar memorandum op vijf speerpunten:

1. Ontwikkel een ambitieuze, overkoepelende, geïntegreerde stap- en fietsvisie
2. Gebruik die stap- en fietsvisie als vaste 'toetssteen'
3. Geef de stappers en fietsers de ruimte die ze nodig hebben
4. Betrek de inwoners tijdig en actief in het mobiliteitsverhaal
5. Neem ook het sociale aspect van het fietsen ter harte

Campagnebeeld Fietsersbond nationaal

ONTWIKKEL EEN AMBITIEUZE, OVERKOEPELENDE, GEÏNTEGREERDE STAP- EN FIETSVISIE

Het [Gemeentelijk Mobiliteitsplan Lokeren](#) dateert van 2016. Daar zaten heel wat goede ideeën in, maar een update dringt zich op.

Met Fietzersbond Lokeren geven we graag een eerste aanzet tot een geactualiseerde versie:

De realisatie van een échte ‘modal shift’¹ moet het doel zijn. Concreet: we zien de huidige verhouding in de vervoerwijzen in Lokeren (58% auto’s, 42% duurzame vervoerswijzen²) graag omgebogen naar een 50-50-verhouding tegen 2030 en naar 40-60-verhouding tegen 2050.

Voor de realisatie van die ‘modal shift’ zijn volgens Fietzersbond Lokeren één algemeen principe en vier werkprincipes van belang:

- Het **STOP-principe** als algemeen uitgangspunt: bij de planning en inrichting van de openbare ruimte wordt éérst aandacht gegeven aan de Stappers, daarna aan de Trappers (fietsers), vervolgens aan het Openbaar vervoer en pas in laatste instantie aan de Personenwagens. Bedoeling is dat dit principe wordt doorgetrokken in alle plannen, beslissingen en afspraken die een link hebben met mobiliteit.
- Om meer mensen aan te zetten om te stappen of te fietsen, is het niet voldoende om dat stappen en fietsen ‘veilig’ te maken. Het is de totaalbeleving die het verschil zal maken. De ‘modal shift’ kan pas gerealiseerd worden wanneer de **4 V’s** worden gegarandeerd:
  1. **Veilig**: de stap- en fietsroutes moeten verkeersveilig zijn en voelen
  2. **Voordelig**: de keuze om te stappen of te fietsen moet duidelijke voordelen bieden
  3. **Verleidelijk**: stappen en fietsen moet aantrekkelijk zijn
  4. **Volledig**: minstens de prioritaire stap- en fietstrajecten moeten over het volledige traject en doorheen het volledige jaar veilig, voordelig en verleidelijk zijn

Het lijkt ons ook nuttig om de mogelijkheden van een lokaal circulatieplan te onderzoeken. Om zo doorgaand verkeer, waar het kan, te weren uit het centrum en de woonkernen. Zo komen ook de fietsstraten meer tot hun recht. De fietsstraten verdienen bovendien een betere signalisatie en handhaving.

Met ‘geïntegreerde’ stap- en fietsvisie bedoelen we tot slot dat die visie best wordt ingebed in een ruimere mobiliteitsvisie. Waarbij mobiliteit actief gelinkt wordt aan de andere beleidskaders: de visie op economie, ruimtelijke ordening, duurzaamheid, milieu/groen, gezondheid, welzijn.

---

¹ De ‘modal shift’ ambieert een verschuiving naar een meer duurzame vorm van vervoer. Concreet: meer mensen die vaker hun verplaatsingen te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer doen, in plaats van met de auto.

² Bron: Gemeentescan Lokeren, www.stadsmonitor.vlaanderen.be

GEBRUIK DE STAP- EN FIETSVISIE ALS VASTE 'TOETSSTEEN'

Om de effectieve en efficiënte realisatie van de stap- en fietsvisie te garanderen, worden voortaan best alle plannen, initiatieven, ingrepen,... met mogelijke gevolgen voor de mobiliteit aan de principes van de stap- en fietsvisie getoetst.

De 'stap- en fietstoets' moet een vast onderdeel worden in elke beleidsbeslissing die op de één of andere manier met mobiliteit, verkeersveiligheid en/of ruimtelijke ordening te maken heeft.

Dus: het STOP-principe en de 4 V's (pro-)actief toepassen bij:

- De vernieuwing van straten en pleinen
- Openbare werken én de manier waarop omleidingen georganiseerd worden
- Het wegwerken van knelpunten en missing links
- De ontwikkeling van nieuwe of uitbreiding van bestaande woonbuurten, industriezones, vrijetijdssites,...

De resultaten en knelpuntenlijst die voortvloeien uit de bevraging van Fietzersbond Lokeren (2023) bieden alvast een schat aan inspiratie om met die 'toetssteen' actief aan de slag te gaan.

Top-5 meest gemaakte opmerkingen in 'Bevraging Fietzersbond Lokeren 2023':

1. Hier is een gevaarlijke oversteek en/of een gevaarlijk kruispunt
2. Fietzers en/of voetgangers moeten zich in deze straat te onbeschermd tussen het autoverkeer mengen
3. Het wegdek is in deze straat fietsonvriendelijk en/of in slechte staat
4. Hier bevinden zich onnodige en/of gevaarlijke hindernissen voor voetgangers en/of fietsers
5. De signalisatie is hier onduidelijk of verwarrend.

Belangrijk: ruim de helft van de in de bevraging aangehaalde knelpunten bevinden zich op de 'meest aanbevolen' fietsroutes van de 'Schoolroutekaart Lokeren-Moerbeke'. Deze vaststelling wordt best meegenomen bij het bepalen van de prioriteiten.

GEEF DE STAPPERS EN FIETSERS DE RUIMTE DIE ZE NODIG HEBBEN

Steeds meer fietsers, met een steeds diverser arsenaal aan fietsen: vouwfietsen, elektrische fietsen, cargobikes, speed pedelecs. Hetzelfde fenomeen bij de 'voetgangers op wielen': skateboards, skeelers, (elektrische) steps. En vergeten we niet de (elektrische) rolstoelen die er, gelukkig, voor zorgen dat steeds meer mensen opnieuw mobiel worden.

Hoe ga je daar als lokaal bestuur mee om? Voor Fietsersbond Lokeren is het duidelijk: zorg voor voldoende ruimte voor de stappers en fietsers.

Concreet betekent dat:

- Het herverdelen van de openbare ruimte, ten voordele van de stappers en fietsers. Dat stappers en fietsers in heel wat straten letterlijk weggedruimd worden door het autoverkeer, is één van de vaakst ontvangen opmerkingen op onze bevraging.
- Het aanpakken van gevaarlijke oversteken en onoverzichtelijke kruispunten. Dit is op basis van onze bevraging met stip het belangrijkste probleem voor de stappers en fietsers in Lokeren.
- Werk maken van coherente prioritaire fietsroutes vanuit elke wijk naar de scholen, het centrum, het station en de industriezones. Met het principe van de 4 V's als toetssteen.
- Onderzoeken welke opportuniteiten aangewezen zijn om de stappers en fietsers centraal te stellen. Zo denken we bijvoorbeeld aan het onderzoeken van de mogelijkheden tot:
  - o Het instellen van het principe van het 'vierkant groen'³ bij lichtengeregelde kruispunten
  - o Het opwaarderen van het wandel- en fietspad Lokeren-Eksaarde-Moerbeke tot de voorrangsweg (waar mogelijk en opportuun)
- Het gebruik maken van de dankzij vele vrijwilligers geactualiseerde inventaris van trage wegen om nieuwe verbindingen te ontwikkelen. Vanuit Fietsersbond Lokeren benadrukken we dat we de herwaardering van de trage wegen graag uitgevoerd zien met respect voor de natuur. Vaak volstaat een smal, onverhard paadje, zoals tussen de Heirbrug en Daknam-brug. Op andere plekken kan een breed, volwaardig fietspad wél een grote meerwaarde betekenen, zoals tijdens de voorbije legislatuur op een knappe manier werd verwezenlijkt tussen de Vermeulenstraat en Strijkerstraat, of tussen de Verbindingstraat en de Heirbrugmolen.
- Parkeerplaatsen, waar het kan, vervangen door overdekte fietsstallingen. Met ruimte voor buitenmaatse fietsen zoals bakfietsen. Zeker in de buurt van horeca, winkels en andere trekpleisters.
- De mogelijkheid van fietstrommels beter bekend maken en de huurprijs ervan verlagen, want nu is die duurder dan een bewonersplaats voor een parkeerplaats. Vooral in dichtbebouwde wijken met veel woningen zonder oprit of garage biedt de fietstrommel een grote meerwaarde.

---

³ Bij 'vierkant groen' krijgen voetgangers en fietsers op alle takken en in alle richtingen tegelijk groen. Auto- en vrachtverkeer mag op dat moment niet op het kruispunt. Nadien krijgt auto- en vrachtverkeer per as groen. Op dat moment kunnen voetgangers en fietsers niet oversteken.

- De momenteel in onderzoek zijnde 'zwevende fietsbrug' over de Lokerhoutstraat, Hovenierstraat en N47 zou voor een veilige, verleidelijke en voordelige verbinding tussen Lokeren-Zuid en het centrum zorgen. Broodnodig op één van de drukste fietstrajecten van de gemeente.
- Voor de recreatieve fietser zien we een grote meerwaarde in een fietsbrug over de Durme ter hoogte van de brug van de E17. Dit is nu immers een missing link in de wandel- en fietsverbindingen tussen Lokeren, Waasmunster, Zele en Hamme.

BETREK DE INWONERS TIJDIG EN ACTIEF IN HET MOBILITEITSVERHAAL

Buurtbewoners, de lokale 'fietspendelaars', mensen die minder mobiel zijn, kennen als geen ander de situatie in hun wijk of op de prioritaire stap- en fietstrajecten. Ze kennen niet enkel de problemen en de specifieke kenmerken van de 'circulatie' ter plaatse. Ze hebben ook zicht op de opportuniteiten, die tot sterke oplossingen kunnen leiden.

Vandaag worden de inwoners meestal pas betrokken bij mobiliteitsplannen wanneer de mobiliteitsdienst of onderzoeksbureaus hun plannen al klaar hebben. Participatie blijft in dat verhaal beperkt tot hooguit een keuze mogen maken uit enkele al vooropgestelde opties, of uit het mogen aanreiken van minimale aanpassingen aan de kant-en-klare plannen.

Ook bij de uitbouw van de lokale en buurtHoppinpunten⁴ is het belangrijk om weten wat de (buurt)bewoners het meest nodig hebben. Aan welke deelmobiliteit is het meeste behoefte? Zijn er extra fietsstallingen nodig, al dan niet met ruimte voor bakfietsen, cargofietsen,...

De kennis en verkeerservaring van de Lokeraars zelf kan veel vroeger in het proces aangesproken worden. Nog voor 'experten' zonder voeling met de lokale realiteit plannen uittekenen.

Om dezelfde reden zien we de 'Verkeersraad' omgevormd tot een echte adviesraad. Fietsersbond Lokeren is vertegenwoordigd in de huidige verkeersraad, maar stelt vast dat de verkeersraad zich momenteel beperkt tot het verschaffen van informatie over beslissingen die al genomen zijn of het aankondigen van mobiliteitsonderzoeken en proefopstellingen. Om een echte adviesraad te worden, is het van belang om de verkeersraad vroeger in het proces te betrekken.

---

⁴ Een Hoppinpunt is een punt waar verschillende vervoermiddelen samenkomen en op elkaar zijn afgestemd. Je start er je reis of stapt er vlot over van het ene op het andere vervoermiddel, zoals de trein, tram, bus en deelsystemen (fiets, auto of step). Je vindt er altijd een fietsenstalling en soms zelfs een pakjesautomaat, bagagelockers of een fietsherstelzuil.

NEEM OOK HET SOCIALE ASPECT VAN HET FIETSEN TER HARTE

Eén vijfde van de bevolking heeft moeite om 'er te geraken'. 392.000 Vlaamse huishoudens hebben geen fiets. Mensen die vervoersarmoede ervaren, missen kansen op school, opleiding, werk en ontspanning. Fietsersbond Nationaal zette daarom het project 'Een fiets voor Iedereen' op.

Vervoersarmoede bestaat uiteraard ook in Lokeren. Fietsersbond Lokeren vindt het belangrijk dat ook het sociale aspect van het fietsen wordt aangepakt.

Concreet betekent dat het mee vorm geven of ondersteunen van initiatieven die inzetten op:

- Het op een duurzame en betaalbare manier ter beschikking stellen van fietsen (inclusief het onderhoud) aan wie het financieel moeilijk heeft om rond te komen.
- Het leren fietsen, van mensen die zich niet zo veilig of 'zeker' voelen op een fiets, tot de mensen die vanuit hun origine het fietsen niet 'gewoon' zijn.

De huidige ondersteuning van de Fietsbieb is alvast een mooie, zinvolle stap. Fietsersbond Lokeren ziet de inspanningen rond het sociale aspect van het fietsen graag ook uitgebreid naar tieners en volwassenen.

Dit kan bijvoorbeeld door de ondersteuning van het sociaal fietsproject 'Biciklo - voor iedereen ne velo', waarvoor Fietsersbond Lokeren samenwerkt met Mocyclette, het Technisch Atheneum Lokeren, A Rolling Stone vzw, De Vinderij, Sociale Kruidenier Lokeren, IDM, ... Maar uiteraard ook door de ondersteuning van andere gelijkaardige initiatieven.

Het memorandum van Fietzersbond Lokeren kwam grotendeels tot stand op basis van de resultaten van de stap- en fietsbevraging die ze in 2023 organiseerde.

Op eenvoudig verzoek biedt Fietzersbond Lokeren zowel de analyse van de resultaten van de bevraging aan, als het overzicht van alle individuele ‘knelpuntmeldingen’. Verder verwijzen we ook graag naar de resultaten van de bevraging VeloVeilig Vlaanderen van Het Laatste Nieuws.

